

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje ob 4 popoldne. Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Netrunkirana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

VEČERNA EDINOST

Posamezna številka se prodaja po 6 vinarjev, zastave: številke po 10 vinarjev. Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolono. Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 vln. Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov mm po 20 vln. Oglasi v tiskovni listi do pet vrst K 5 — vsaka nadaljnja vrsta K 2 — Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev. Oglase sprejema inšeratalni oddelek "Edinosti". Naročnina in reklamacije se pošiljajo v pravi listi. Plačuje se izključno le upravi "Edinosti". — Plača in toži se v Trstu. Uprava in inšeratalni oddelek se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštouhramnični račun št. 841.652.

Italijanska zbornica sprejela s 407 glasovi proti 74 zakon o polni pooblastitvi vlade.

Italijanska zbornica.

RIM, 20. (Agenzia Stefani.) Tekom odmore med obema sejama so se poslanci razšli po hodnikih zbornice, razpravljajo o izjavi vlade ali pa zaposleni za zeleno knjigo. Tribune so ostale polne.

Ob 5 popoldne so se predsednik Marcora in poslanci zopet pojavili v dvorani in ravno tako tudi ministri.

Pred nabito polno hišo je ob živahnem odobravanju povzel za besedo poslanec Boselli kot poročevalec komisije in izjavil, da komisija predlaga enoglasni sprejem zakonskega načrta o izrednih pooblastitvah za vlado. (Dolgotrajno odobravanje.) Vzroki za to so jasni, kajti ta zakonski načrt v resnici postavlja pečat na delo vlade, ki je vzela za voditelja glas domovine in čut za narodno čast pa kot spremiljevalca. (Dolgotrajno odobravanje.)

V tej usodni uri, ki nas združuje v eni edini volji, bo sklep zbornice popolna potrditev nepremagljive in gotove vere v pravo in slavo domovine. (Zelo živahno odobravanje.)

Poročevalec je končno povdarjal zaupanje v armado, mornarico in vladarja v nadaljevanju slavni tradiciji njegove rodbine.

Viharna ovacija je bil odgovor govorniku. Poslanci so vstali in poskali. Ministrski predsednik Salandra in drugi ministri so mu ob ponovnem odobravanju stiskali roko. Občinstvo se jim je priključilo in klicalo »Živela Italija! Živel kralj!« Potem je tudi zbornični predsednik čestitil govorniku.

Poslanec Barzilai je izjavil, da hoče zbornica dati vladi obsežno svobodo delovanja, v polnem zaupanju vanjo.

Poslanec Turati je obširno utemeljeval razlikujoče se mnenje oficijelnih socialistov.

Poslanec Colajani (republikanec) se je odrekel besedi ob klicu »Živela Italija!« (Ponovno odobravanje.)

Poslanec Cicotti (socialist) je govoril v imenu ostalih socialistov in je izjavil, da misli kot državljani in socialisti, da ne sme delati akcij vlade niti dejanske niti moralne zapreke. (Odobravanje.) Nahajamo se pred obrambno vojno. Socialisti upajo, da izide nova Evropa iz te vojne in da pride do tako zaželjene razoročitve. Osvoboditi hočemo napredek civilizacije njegovih zaprek.

Razprava se je nato zaključila: V tajnem glasovanju je bil nato sprejet zakonski načrt s 407 proti 74 glasovom.

Nato je povzel za besedo zbornični predsednik Marcora, ministri in zbornica pa je vstala. Predsednik je izjavil: »V tej zgodovinski seji je zbornica zopet našla posvečeno vero v spomin Italije. Podvzajmo se, da storimo svoje dolžnosti napram domovini, v trdni veri, da morajo sloga in trdnost ter hrabrost armade in mornarice dopolniti edinstvo domovine. Naj živi naša Italija!« (Zelo živahno odobravanje.)

Predsednik je nato posvetil nekaj besedi kralju in zaključil z »živio« nanj, kar je zbornica sprejela s ponovnim navdušenim odobravanjem.

Na predlog ministrskega predsednika Sandra se je zbornica nato odgodila na nedoločeno čas.

Po koncu seje se je priredila velika ovacija D' Annunziju.

Hujskanja na vojno.

RIM, 20. (Kor.) Znani zgodovinar Viljem Ferrero je v radikalnem milanskem »Secolo« naperil besne napade na kneza Bülowega, ki da se ne strši celo sredstev, s katerimi je diplomacija starih časov delovala v Carigradu.

»Idea Nazionale« objavlja hujškaško karikaturu, na kateri sta odrezani glavi Giolittija in Bülowega druga poleg druge, nasajeni na drogovi. Na drugi strani svare celo Nemcem sovražni listi, da bi kdo napadal kneza zaradi njegovega postopanja. Kot Nemec da je storil le svojo dolžnost, če je energično nastopil za koristi svoje države.

Poslanec De Felice, znani voditelj irredentističnih in za vojno navdušenih socialistov, je vstopil kot prostovoljec v 4. pešpolk.

Vsi rimski časopisi objavljajo govor nemškega državnega kancelarja pl. Bethmann-Hollwega in ogrskega ministrskega predsednika grofa Tisze. »Popoln« z odobravanjem komentarjem, ostali listi pa za enkrat brez komentarja.

Za vojno.

LUGANO, 20. (Cenz.) V Rimu je v nedeljo udrla pred Kvirinal množica ljudi, ki je štela 100.000 oseb. V izprevodu so korakali številni stari in novi garibaldinci v rdečih srcah. Videti je bilo tudi velike krvave karikature. Pred Consulo je imel poslanec Barzilai hujškajoč govor in ravno tako tudi neki duhovnik, ki je prepovedoval iztrebitev sovražnikov v Italiji in zunaj nje. Kolonijalnemu ministru Martiniju, ki je gledal skozi neko okno, je množica prirejala živahne ovacije. Več duhovnikov, mimo katerih je šel izprevod, je mahal s klobuki in robci. Pred Kvirinalom se je vršila vkljub odsotnosti kraljeve dvojice dolga navdušena manifestacija ob viharnem vzklikanju »Evviva l'Italia! Evviva la guerra!« Z ovacijo pred angleškim poslanštvom in zahvalnimi besedami poslanika Renel Roda se je zaključila demonstracija.

V Neaplju je hodilo 10.000 ljudi, prepeljevali po ulicah. Na čelu izpreveda je korakalo 200 vseučilišnih profesorjev z rektorjem. Tudi v Padovi in Parmji so prirejali akademični senati pod vodstvom rektorjev sovražne obhode za vojno po mestu z vseučiliško zastavo na čelu. Vse italijanske framacionske lože so imele seje in so sklenile propagando za takojšnji poseg Italije v vojno na strani tropskega. V Palermu je bil pri naskoku na nemški konzulat ustreljen eden napadalec, več jih je pa bilo ranjenih. Da bi se še bolj povečala vojna strast, priobčujejo listi lažnjivo vest, da je v Trstu splošna vstaja.

RIM, 20. (Cenz.) »Agenzia Stefani« poroča 18. t. m.: Včeraj je šel impozanten izprevod na Kapitel. Nosili so na čelu izpreveda zastavo Trentina, Trsta, Istre in Dalmacije. Čula so se vzklikanja na domovino, kralja in Salandra. Salandra je imel nagovor in je rekel: »Sledili bomo vsi kralju po poti, ki je zaznamovana za velikost domovine. Sporočam pozdrave vseh armadi in mornarici. S Kapitola, s svetišča stoletja starega Rima, mesta Rima, izrekam moja voščila za novo slavo. Živel kralj, živela armada, živela Italija!«

Množica, ki je napolnjevala sosedne ceste in trge, je navdušeno odgovarjala. Podrecca je pozviljal italijanske matere, naj doprinašajo svoje žrtve za belgijske matere. Nadalje je nakazoval mestu Rimu pot, ki so jo leta 1860. nakazovali Napolitanec Bixiju, sobojevniku Garibaldijevemu. Množica je vzklíkala armadi, kralju in Belgiji.

Nato je govoril D' Annunzio, ki se je spominjal velikih manifestacij v soboto zvečer, prečital pesem na rimske tradicije, italijansko armado in mornarico ter končal svoj govor v vznešenih patrijotičnih besedah, ki so takorekč elektrizirale množico. Množica je nato prisilila trentinskega poslanca Battistija, da je govoril. Battisti je izrekel upanje, da bodo kmalu osvobodene italijanske pokrajine Avstrije. Občinstvo je zahtevalo, naj zvoni veliki kapitolski zvon.

Izprevod je nato počasi krenil pred francosko poslanštvo. Na trgu Farnese je več tisoč oseb klicalo »evviva« Francoski. Na poslaniški palači so razvili francosko zastavo, ki jo je množica pozdravila z živahnimi vzkliki. Poslanik Barrere se je s tajniki pojavil na balkonu. Vsi so klicali: »Živela Italija!« Množica je pela marseljske in patrijotične pesmi. Barrere se je v ginjenih besedah zahvalil za ovacije in je zaključil z »evviva l'Italia!«. Nato je krenil izprevod proti ministrstvu notranjih stvari in mornarice ter pred stanovanjem poslanca Barzilaia, ki je tudi izrekel upanje, da bodo kmalu zopet osvojeni italijanski predeli Avstrije. Ob pevajući patrijotičnih pesmi se je izprevod razšel na trgu Svobode.

Dijaški prostovoljci.

RIM, 20. (Cenz.) Dijaki vseučilišč v Padovi, Rimu, Moderni in Parmji so se dali vpisati v prostovoljce, da se udeležijo vojne. Začeli so se že urediti v orožju.

Izgrede v Turinu.

TURIN, 20. (Cenz.) Zaradi dogodka zadnjih dni, ki so imeli za posledico, da je večkrat tekla kri, se je izročila varnostna služba vojaški oblasti. Socialnodemokratske demonstracije proti vojni se nadaljujejo.

Diplomatske konference.

LUGANO, 20. (Cenz.) Včeraj sta prvi tajnik ruskega poslanštva in francoski

poslanik konferirala s Sonninom. Zvečer je bil turški poslanik pri Sonninu. Njegov poset se spravlja v zvezo s konferenco avstrijskega in nemškega poslanika s Sonninom.

Senatorji zahtevajo ponovno presojo avstro-ogrskih ponudb.

ZENEVA, 21. (Cenz.) »Tribuna« javlja iz Rima: Predlog, podpisan po 72 senatorjih, pozivlje vlado, naj pred začetkom vojne še enkrat prerešeta avstro-ogrsko ponudbo, v skupni komisiji obeh zbornic.

Demonstracije proti vojni.

MILAN, 21. (Cenz.) »Avant« piše: Brzojavke iz veliko italijanskih mest govore o velikih demonstracijah proti vojni, a jih je cenzura večinoma črtala. List priobčuje začetek številnih brzojavk, iz katerih se da spoznati, da se ljudska duša upira vojni. Tako so bile v Firenzi, Benetkah, Alessandriji, Bustu, Pisi, Onegli, Ravenni, Comu in Monzi demonstracije proti vojni, ki so jih potlačili bolj ali manj.

Socialistično zborovanje v Italiji.

BASEL, 20. (Kor.) Kakor poročajo »Baseler Nachrichten«, se je v Bologni posvetovalo predsedništvo socialistične stranke z zastopniki splošne delavske zveze in parlamentarne skupine o stališču, ki naj ga zavzame stranka v vojnem vprašanju. Opustila se je popolnoma misel generalnega štrajka in je bil sprejet dnevni red, v katerem se je potrjevala neomajna nenaklonjenost proletariata napram udeležbi Italije v vojni in se je naložilo parlamentarni skupini, naj glasuje proti vsaki zahtevi kredita v vojne namene.

D' Annunzio v avdienci pri kralju.

CHIASSO, 20. (Cenz.) Kralj Viktor Emanuel je davi sprejel v vili »Ada« v avdienci D' Annunzija. Pogovor med vladarjem in pesnikom je trajal trideset ure. Kralj je posetil več vojašnic in rezervniki in ljudstvo so ga viharno pozdravljali.

Vsi Srbi in Hrvatje izgnani iz Italije?

KODANJ, 20. (Kor.) Dopisnik lista »Birzenija Vjedomosti« poroča iz Niša 7. t. m.: Danes je prispela semkaj vest, da so bili iz Italije pregnani vsi srbi in Hrvatje, ki so bivali v Italiji od začetka vojne sem. Med njimi se nahaja znani srbski kipar Meštrovič.

Amnestija za politične zločine.

RIM, 20. (Cenz.) Kraljeva naredba objavlja splošno amnestijo za politične zločine in pogreške.

Poštni pisemski promet z inozemstvom ustavljen.

CHIASSO, 21. (Cenz.) Že 17. t. m. so ustanovili vojaške pregledne urade za vsa pisma in poštne pošiljatve iz Italije. Italijanska pošta je isti dan ustavila odpremo zaprtih pisem iz inozemstva in v inozemstvo.

Obveznosti Italije.

MILAN, 20. (Cenz.) »Secolo« poroča iz Rima: V zadnjem pogovoru Vivianija z italijanskim poslanikom v Parizu, Tittoni, je vprašal Viviani, ali bo Italija zavlačevala svojo odločitev. Tittoni je odgovoril: Nova pogodba nas obvezuje, da moramo marširati tekom nekega določenega časa, in to obveznost izpolnimo zvesto. »Secolo« komentira te besede tako-le: »Italija se je zavezala, da bo marširala tekom enega meseca po sklepu pogodbe. Ko bi pa ostala Italija mirna tekom tega časa, pogodba sama po sebi postala neveljavna.

Italija in Angleška.

RIM, 21. (Cenz.) »Messaggero« poroča: Zadnje dni se je vršila med italijanskim in angleškim kraljem živahna izmenjava brzojavk. Kralja sta si čestitala na doseženem dogovoru med Italijo in tropsko razumom.

Italija in balkanske države.

ATENE, 20. (Cenz.) Tu vlada veliko razburjenje zaradi postopanja Italije, ki je naperjeno proti grškim interesom na Balkanu. Pričakovati je v prihodnjih dneh važnih odločitev.

SOFIJA, 20. (Cenz.) Morebitni ukrepi balkanskih držav bodo imeli za posledico mobilizacijo Bolgarske v interesu varnosti dežele.

Ustavljen pomorski promet.

RIM, 20. (Cenz.) Od 16. t. m. ne zapušča nobena ladja talijanske trgovinske mornarice italijanskih pristanišč. Italijanski ladijski lastniki so na vladni ukaz ustavili tovorni in osebni promet. Genovo so povsem zaprli za nevtralnno plovbo.

Nekdanji poveljnik Przemysla umrl.

BUDIMPEŠTA, 20. (Kor.) Nekdanji trdnjaski poveljnik Przemysla, fml. Ferdinand pl. Siedler je danes umrl.

Vojna Turčije proti tropsko razumom.

Boj za Dardanele.

BEROLIN, 20. (Kor.) Posebni poročevalec Wolffovega urada v Dardanelah poroča: Odkar je bil torpediran »Goliath«, zavezniško brodovje ni vdrl v notranjo morško ožino. Vedno prihaja le malo ladij samo za kratek čas preko črte Siddil Bahr-Kum Kaleh in se umikajo ob prvih strelih ob čeznih baterij. Boji na kopnem se na evropski strani nadaljujejo uspešno. Turki so do še dalje porinili nazaj izkrcane čete in zavezli več njihovih strelskih okopov.

Novi francoski poveljnik.

CURIH, 20. (Kor.) Kakor poroča »Neue Züricher Zeitung« iz Zeneve, je general Gousanel, ki kot naslednik D' Amada prevzame vrhovno poveljstvo nad francoskim ekspedicijskim zborom, prispel pred Dardanele.

Turški glas o Avstro-Ogrski.

CARIGRAD, 19. (Kor.) »Tasvir i Efkâr« omenja v svojem uvodniku iz izvajani v seji ogrske zbornice 17. t. m. besede grofa Andrassyja, da sta zbornica in ves narod edina v svojem sklepu, da storita svojo dolžnost do zadnjega konca, ko bi bil kak spor neizogiben, in piše, da nam te besede še enkrat predočujejo v vsji velikosti našo domovino in naši dolžnosti. List še enkrat navaja vzroke, ki so bili Turčiji povod, da je stopila v vojno, ki je dosedaj potekala zmagovito in zaključuje: Tudi mi, turški in mohamedanski narod, bomo do zadnjega moža vršili svojo dolžnost in doprinašali trtve, ki se nam nalagajo. Odkoderkoli naj prihajajo težave in kakor velike naj se tudi zde, premagali jih bomo v vsakem slučaju. Živela domovina!

Socialisti državni podtajnik za vojno.

PARIZ, 20. (Kor.) Socialistični poslanec Thomas je bil imenovan za državnega podtajnika za vojno in mu je bilo v tem svojstvu poverjen vodstvo tretjega oddelka v vojnem ministrstvu.

Preosnovna kabineta na Angleškem.

LONDON, 20. (Kor.) V dolnji zbornici je naznanil ministrski predsednik Asquith, da vlada namerava napraviti korake za preosnovno kabineta na široki osebni in politični podlagi. Končnega sklepa še ni, a da se izogne nesporazumljenjem, želi govornik pojasniti vsakomur, da bi se prvič nameravane izpremembe ne zadevale stališča ministrskega predsednika in državnega tajnika za zunanje stvari, drugič, da se ne namerava nikakršna izprememba v politiki dežele z ozirom na nadaljevanje vojne, ki se mora nadaljevati z vso odločnostjo in vsem sredstvi in da se tretjič preosnovna kabineta, ki se zgodi v vojne namene, ne sme smatrati kot opustitev politične misli kake stranke. Govornik je ovrgele izjavo Bonarja Lawra in rekel, da vodi opozicijo edinole razmišljanje, katera metoda bi bila najboljša za uspešno dovršitev vojne.

Vesti o političnih pogajanjih na Angleškem neresnične.

LONDON, 19. (Kor.) Bonar Law je imel v Guildholli govor, v katerem je rekel med drugim: Razširjale so se govornice o političnih pogajanjih in kombinacijah politikov in državnikov. Take kombinacije bi bile brez smotra, da, še več kot brez smotra, izvzemši, ako bi vodile k združenju vsega naroda in njegove organizacije v svrhu zaključena vojne.

Na Portugalskem mir.

LIZBONA, 20. (Agence Havas.) Z ozirom na končno sestavo ministrstva se je razšel revolucionarni odbor. Vlada popolnoma mir.

Kitajsko-japonski spor.

LONDON, 20. (Kor.) Reuterjev urad poroča iz Hankava: Ljudska množica je napadla neko oljarno. Last nekega Japonca, pri čemer je bilo ukradenih nekaj bal bombaža. Nekoliko kitajskih vojakov je razgnalo plenilce. Oddelek japonskih vojakov se je umeknil. Sedaj je zopet vse mirno.

Posiljanje blagovnih vzorcev vojakom na bojiščih ustavljeno.

DUNAJ, 20. (Kor.) Zaradi prevelikega nakopičenja se je do nadaljnjega ustavilo pošiljanje blagovnih vzorcev na bojišču se nahajajočemu vojaštvu. Že sprejete take pošiljatve se vrnejo odpošiljateljem.

Žitni trg.

BUDIMPEŠTA, 20. (Kor.) Brez prometa. Vreme po dežju se jasni.

Moč italijanske armade.

»Kölnische Ztg.« prinaša članek o moči italijanske armade, ki jo ceni tako-le:

Mobilna vojska prvega poziva šteje po načrtu štiri armade, katerih vsaki se pridružijo po ena konjeniška divizija s kolearskimi stotnjaki, mitraljejski oddelki, dvema jezdecima baterijama, potem letalsko brodovje, najbrže po pet težkih baterij kopne armade, brzojavni oddelki itd., vsega 12 armadnih zborov s 25 divizijami. Alpske čete, ki postavijo takoj tudi svojo mobilno milico in deželnoobrambne formacije, dajo mobilizirane 60 bataljonov in 36 baterij (v vojni najbrže 48) za prvo brambo meje. 32 bataljonov trdnjaskih in obrežne artiljerije, kakor tudi ostavke ženijskih čet, ki ne pridejo v uporabo v vojski prvega poziva, tu ne upoštevamo. Skoraj tri četrtine redne mobilne aktivne vojske prvega poziva so že več tednov pod orožjem. Mobilna milica (deželna bramba), ki se more danes, ob močnih novinskih kontingentih zadnjih let, sestaviti iz 27- do 32letnih ljudi, ima dati četam prvega poziva (ne glede na alpske čete) po eno divizijo za vsak zbor. Mobilna milica — ne upoštevajoč trdnjavske formacije — se more računiti na 350.000 mož, tako da bi štela kopna vojska 1-2 milijona mož.

Ali bo mogoče to celo število uporabiti izven Italije, je drugo vprašanje, odvisno od razmer, katerih se tu ne bomo dotikali. V vojski je odstotni postavek ljudi, ki pripadajo drugemu pozivu in so se le šest mesecev večbali; morda pridejo ti deloma najprej k nadomestnim formacijam. Vir za le-te tvori tretji razred, ljudje, ki so jim bili — in s tem črni vojski — v miru neposredno pri naboru odkazani. Glasom nabornega zakona obsega črna vojska 18- do 39letne (neizvežbane) ljudi; izvežbani so med njimi 33- do 39letni. Ta teritorijalna milica, o kateri se zadnja leta ne objavljajo več podatki, ki so jo pa v zadnjih mesecih z vso silo pripravljali, je v vojni določena za obrežno varstvo, etapno in garnizijsko službo. Iz vežbanih ljudi bi utegnili dati približno polovico toliko kakor leniki mobilne armade, neizvežbani črnovojniki pa tvorijo bogat vir za nadomestne vrste. Ako so naša poročila točna, kar bi brezpogojno verjeli, potem so letnike 1876, 1880, torč 39 do 45 let stare ljudi črnovojnne pehote vpoklicali 15. maja, tako da se more večja enot te teritorialne milice nemudoma mobilizirati. Kako daleč je stopnja pripravljenosti že napredovala, je predstoječega lahko sklepati.

Slovinci! Podpirajte Družbo sv. Cirila in Metoda!

Socialist in nacionalizem.

V berlinskem mesečniku »Die moderne Rundschau«, objavlja znani vodja avstrijske nemške socialne demokracije Pernerstorfer članek, v katerem nastopa proti slabo umevanemu internacionalizmu in zapripadnost k gotovi narodnosti. Kdor se obrača od svoje narodnosti, je — naglašja Pernerstorfer — ali teoretik brez krvi in imena, ali pa banav (prostaški človek)... Skozi dobo dveh človeških rodov so se trudili, da bi privzgojili delavstvo omalovaževanje nemške narodnosti. In sicer se je godilo to pod pogoj, ki so bili ugodni za ta pokzus. Izjavil je se je popolnoma. S tem dejstvom se bo moralo računati v bodočnosti. Elementarna sila nacionalizma je prodrli. Vsi so se postavili na stran svojega naroda. To dejstvo je tolike važnosti, da bo močno vplivalo na nadaljnjo politiko vseh držav in vseh strank. V kolikor tirajo države notranjo in vnanjo politiko, morajo, bolj nego se je to godilo doslej, ozirati se na razpoloženje naroda. V kolikor hočejo stranke uveljaviti svoj program, morajo delati to na podlagi resničnosti sedanje države, tudi če hočejo, kakor n. pr. socialisti, temeljno izpremembo te države.

Tako Pernerstorfer. Jasno je povedal resnico, jasno kot beli dan, ker je na dlani. Pernerstorfer govori na adresu državnikov in vseh strank, a pred vsem je menda hotel nasloviti nujen moment na naslov — svoje stranke. Nacionalizem je elementarna, neodklonljiva sila, zato — računajte žnjim, ker brez računjanja s to etično silo ni bodočnosti ne za državo ne za — stranke, v kolikor jim je resno do tega, da uveljavijo svoj program, v kolikor torej si prisvajajo pravico ne le do ekzistence, ampak tudi do odločilnega vplivanja na državno in družabno življenje. Ali bodo naši slovenski socialisti hoteli slušati ta prerisni svarilni glas odličnjaka v avstrijski socialni demokraciji? Dolgo, trdovratno so se upirali, najstrastnejše so se borili proti nam tedaj, kadar smo jim govorili o sili narodne ideje in ko smo jih pozvali, naj se zavedajo svoje prapadnosti k svojemu narodu in naj to zavest tudi praktično uveljavljajo za dejanja. Upirali so se, sklicevaje se na svoj program, na svoja načela, pri čemer so seveda mislili tudi na korist svoje — stranke! Sedaj pa jih avtoriteta iz njihovega lastnega tabora postavlja pred neizogibno potrebo revizije svojega naziranja oziroma na nacionalno idejo, ki je — kakor pravi Pernerstorfer — elementarna sila. Ali se bodo naši socialni demokracije hoteli še nadalje boriti proti elementu, da-si morajo tudi oni poznati staro resnico, da je boj proti elementu brezupen? Naša socialna demokracija je na razpotju — prišel je tudi zanjo psihološki moment, ko morajo izpremeniti svoje praktično postopanje napram svojega lastnega naroda za svojo nacionalno obranitev. Slovenski socialni demokracije naj se ne varajo nikdar in naj si ne zatiskajo očesa pred dejstvi, pred zahtevami velikega časa, ki ga preživljamo: od vprašanja, kako se odzovejo pozivu poslanca Pernerstorferja — naj se vsakdo zaveda pripadnosti k svojemu narodu oziroma od vprašanja, ali se našemu narodu zagotovitvijo bodočnost in razvoj; od tega vprašanja je odvisna tudi bodočnost slovenske socialne demokracije! Naša socialna demokracija je bila na potih zmote z ozirom na nacionalno idejo! Ta konstatacija naj se ne razume kot očitjanje. Zmota je spremljevalka človeka in tudi — političnih strank. In naj je še tako stara, nič ti ne škoduje na ugledu, ako se jej po boljšem spoznanju — odpoveduješ. Skrb za svojega naroda bodočnosti nam narekuje pričakovanje, da veliki trenotek ne najde v naši slovenski socialni demokraciji — majhnih ljudi!

Sličice iz vojne.

Vojaske begunec ubil in oropal svojo lastno ženo. V nedeljo popoldne je izvršil v Budimpešti neki vojaški begunec krvav zločin. R. Dopita, štiridesetletni črnovojnik, je služil pri budimpeštanskem prvem črnovojniškem pešpolku in sicer že več mesecev. Pred štirimi tedni pa je Dopita nenkrat izginil od polka. Iskali so ga večkrat v njegovem stanovanju, kjer je stanovala njegova žena, a pokazal se ni nikdar tamkaj. V nedeljo pa je Dopita nenkrat prišel k svoji ženi. Sedesje ga ko videli, da je stopil v stanovanje, toda, kaj se je zgodilo pozneje, ne ve nihče. Opoldne je prišla k begunčevi ženi v posete njena mati, in ko je prišla v sobo, je pač imela kaj videti. Na tleh je ležala vsa v krvi in mrtva njena hči. V stanovanju je našla velik nered, razne stvari so ležale razmetane po tleh. Poklicana policija je dohčala, da se je dogodil roparski umor. Dopita je ustrelil svojo ženo in jo potem oropal. Kakor so ugotovili zdravniki, se je umor dogodil zjutraj. Dopita je ukradel svoji ženi uhan, vredne 400 K, še več drugega nakita in vso gotovino. Po umoru je izginil brez sledu. Morilca obsodi vojno sodišče v smrt. Vse vojaške patrole so dobile točen opis morilca, ki pa ga še niso našli in tudi ni sledu za njim.

Razne politične vesti.

Hrvatska delegacija v ogrsko-hrvatskem saboru in vojni posojilo. — Odposlanci hrvatskih delegatov so pri finančnem ministrstvu odločno prigovarjali, ker na obvezniški prvega vojnega posojila ni hrvatskega teksta. Tako je storila tudi hrvatska vlada v posebni vlogi. Hrvatski delegatje so opozorili ministra, da bodo, ako se ne ustreže njihovim zahtevam, mnogi rajše podpisovali avstrijsko vojni posojilo. Ali tudi to ni moglo prepričati ogrskega ministra. Posledica temu je, da mnogi podpisujejo avstrijsko vojni posojilo.

Mednarodna Rdeča zvezda. Švicarska društva za varstvo živali nameravajo ustanoviti t. zv. mednarodno Rdečo zvezdo, ki bo imela isto nalogo za v vojni ranjene in obolele živali, kakor Rdeči križ za vojake. Na mednarodni konferenci, ki se sestane dne 24. julija v Ženevi, bo predlagano, da naj se zaprosi svi arski zvezni svet, da naj prevzame in prične akcijo za ustanovitev te institucije po mednarodnih pogajanjih.

Jeanne d'Arc. V nedeljo so se vršile v spomin Jeanne d'Arc po vsej Franciji velike slovesnosti. Ob pariškem spomeniku je položila angleška deputacija krassen spomenik v lotarijskih barvah. Angleški poslanski pro-povednik je imel navdušen nagovor. Na predsednika Poincarrea je bila odposlana angleška adresa, ki pravi med drugim, da Anglija upa, da bo stara francoska dežela na vzhodni meji kmalu združena z materno deželo.

Cela armada kot krstni boter. Kakor poroča „Vossische Zeitung“, dobi najmlajši član prestolonasledniške rodbine, v aprilu rojena mala princeznja, izrednega krstnega botra. Poleg drugih osebnosti je namreč prestolonasledniška dvojica določila za krstnega botra tudi celo peto armado, na katere čelu stoji prestolonaslednik.

Senzacionalne aretacije v Serajevu. Iz Sarajeva javljajo: Ze nekoliko dni se raznaša po Serajevu, da so prijeli nekaj trgovcev radi sleparij na škodo erarja povodom raznega dobavljanja za vojsko. O stvari sami se doznava sledeče: Zaprlji so bivšega bankirja, milijonarja Jezua D. Saloma, ki je bival nekje izven Bosne in Hercegovine ter so ga pod spremstvom orožnikov dovedli v vojaške zapore v Serajevu, kjer je sedaj zaprt. Zaprlji so tudi njegovega brata Mošo Salom, ki se je nahajal v Meranu. Pod spremstvom orožnikov so ga dovedli v vojaške zapore na Dunaju. Nadalje so zaprlji trgovca z železom Abrahamo Majerja. Vse te aretacije so odrejane zato, ker so dobavljali za vojsko slabe čevlje. Na ta način je bil erar v času vojne oškodovan za jako velike svote. Te aretacije bogatašev, ki so vpleteni v to afero, so vzbudile veliko senzacijo.

Leonardo a Vinci izumitelj strojne puške. V časopisu „Das Weltall“ piše Franc Feldhaus, ki se je posvetil študiju tehničnih izdelkov in izumov, Leonarda da Vinci, da se imamo temu italijanskemu mojstru (roj. 1452 — umrl 1519) zahvaliti tudi za izum strojne puške. Feldhaus referira o Leonardovih risbah, ki predstavljajo model puške z večimi cevmi. S tem naj bi se doseglo, da bi se moglo izstreliti več strelov hitro drug za drugim, toda v raznih smereh. Takemu stroju so tedaj rekli »orgle mrtvih«. Največji model, ki ga je predlagal Leonardo da Vinci, kaže puško z osmimi lafetami, vsaka z devetimi cevmi. Taka puška bi mogla torej oddati 72 strelav. Sedanja strojna puška z obračljivo cevjo, v katero se avtomatično nprenehoma devajo patroni, ima seveda večji učinek, nego ga je mogla imeti Leonardova puška z največjim številom cevi. Toda, kakor poroča Feldhaus, je veliki izumitelj vendarle pravilno razumel princip strojne puške in s svojo znanostjo tudi v tem oziru nadkrilil svojo dobo.

Argonski lev. Specijalni poročevalci „Timesa“ podaja sliko generala Gouranda, ki je prevzel namesto generala d'Amadeja poveljstvo nad francoskim zborom v Dardanelah. Poročevalci piše: V Argonih si je postavil general Gourand svoje taborišče. Tu so topovi delovali bolj, kakor na drugih delih bojišča. Borba med nasprotnima vojskama ni bila bitka. Razkrojila se je v celo vrsto napadov in borb, v katerih je skušal drug drugega dobiti pred bajonet in v območje ročnih bomb. Tu si je pridobil general Gourand priimek »lev«. Noheden ni izvrševal svoje naloge bolje, kakor on. Višji je, kakor kak vadni možki. Dolgo brado ima, kakor kak katoliški misijonar in stanovite očel, kakor mornar. Obraz mu je zagorel ter kaže, da je bil dolgo v vročem solncu Afrike. General Gourand je najmlajši častnik svojega reda, vse svoje moči je posvetil kolonialni službi Francoske in na tem polju tudi izvršil sijajne čine. Sedaj je 47 let star. Poveljeval je na enem najvažnejših delov zapadne fronte. Pod njegovim silajnim vodstvom so izvršili vojski vse, kar so le mogli.

Hroščev regiment. Prvi regiment nemških gardnih fuziljev je dobil te dni čudno pošiljatev. Iz glavnega stana je prispel zavojček, v katerem se je nahajalo posebno darilo nemškega cesarja — lep rujavi hrošč. To čudno darilo ni častniškega zbora prav nič presenetilo; že mnogo let pošilja namreč nemški cesar svojemu prvemu gardnemu polku prvega rujavega hrošča, ki ga najde, kot spomladanski pozdrav. Letošnjega hrošča je našel cesar v vrtu svoje vile v nemškem glavnem stanu. Gardni polk shranjuje te cesarske spomladanske pozdrave v dragocenih škafličah v svojem arhivu. Pri kateri priliki je prišel cesar Viljem na to originalno idejo, ni znano. Prvi gardni polk imenujejo Berlinčani »hroščev regiment« zaradi tega, ker je svoje čase prihajal v berlinsko okolico na manevre v mesecu maju — torej istočasno z rujavimi hrošči.

Vojna v kraljestvu živali. Zanimivo ni samo za prirodopisca, temveč tudi za vsakogar drugega, da uporabljajo živali različno orožje v svojo obrambo in da se more celo govoriti o posebni »vojni tehniki« živali. Tako ima na primer sipa jako zanimivo orožje, nekak meh, napolnjen z rjavim barvilom. Če zasleduje sipo kak druga žival, izpusti sipa to temno barvilo v vodo in jo tako skali. Sovražnik se nahaja tako v kalni vodi, kjer ne vidi nič, in v tem mu sipa uide. Podobno tako radikalnejše orožje uporablja ameriški dihur. Ta žival daje znano dragoceno kozuhovino, toda zna svojo kožo braniti po najmodernejši tehniki smrdljivih bomb. Če ga zasleduje človek, ali žival, brizne po zasledovalcu iz svojih žlez na razdaljo šestih metrov z veliko gotovostjo neko tekočino, ki smrdi tako zelo, da v ničemur ne zastaja za smrdljivo bombom. Neznosni smrad se čuti na kilometer daleč in kdor je bil obrizgan, se je iznebi tega smradu cel mesec. Ljudje, ki so lovili te živali in so bili obrizgani, niso smeli po več tednov v družbo, tako so bili osmrati. Kakor imajo ponekod na bojiščih plotove iz žice, po katerih je v svrhu boljše obrambe še napeljan električni tok, vidimo enako orožje tudi pri nekaterih živalih in sicer pri ribah, ki udarjajo svoje sovražnike z električnim tokom. Ena teh rib je znana pod imenom »torpedo«, torej pod imenom najhujšega pomorskega orožja. Nekateri morskoli polži love svoje

žrtve na poseben način. Izbrizgavajo namreč sluz, na katero se love njihove žrtve. Tudi nekateri pajki love svoj plen, brizgajoč na mravlje in drobni mrčes nitke in jih takorekoč ulove v zanko. V rekah Zadnje Indije in sosednjih otokov živi ribica, ki strelja mrčes, sedeč na vodnih rastlinah in ga lovi zelo spretno. V posebno izobličeno žrelo nabere vode in jo potem brizne z veliko spretnostjo na svojo žrtve, ki jo hoče ujeti. Na najspretnejši in najprimernejši način pa lovi svojo žrtve znani mravljinčar, čigar ličinka si izkopava posebno past, v katero lovi mravlje in drobni mrčes. Več pajkov ima pajčevine, ki so zelo podobne žičnim zaprekam v vojni. O mravljah je znano, da se vojujejo kakor vojske. Razvila se je pri njih »vojaška kasta«, torej stalna mravljinčar armada. Tak mravljinčar vojak ima posebno obliko trupla, zelo veliko glavo, tako, da more v slučaju nevarnosti zagradi ozki hodnik v mravljišču in ga braniti s svojimi močnimi grizali. Nekateri tropični mravlje imajo zelo velika grizala v podobi sablje, s katerimi morejo težko raniti sovražnika. Končno pa tudi boj od blizu, s kepelci, ni neznan v kraljestvu živali, kajti po trditvi prirodopisca Du Chailla lomijo gorile in šimpanzi drevesne veje in jih uporabljajo kot kole. Najbolj pa je v prirodi razširjena obramba, podobna sivi vojaški uniformi. Cela vrsta živali, takimenoenovani »mimikri«, se znajo s svojo barvo prilagoditi tako svoji okolici, da jih ni mogoče razpoznati. Tako so kobilice tako podobne listu ali vejici, na kateri sedijo, da jih ne spozna niti vajeno oko. Živali, ki žive po stopah in puščavah, imajo popolno »uniformo khaki«, da jih je težko spoznati od barve pustinje. Nasprotno pa imajo živali, ki žive v polarnih pokrajinah ali v snegu, belo ali belkasto barvo, mrčes in ptiči, ki žive v pragozdovih in v tropični vegetaciji, igrajo v vseh barvah, so pisani ali zeleni, žareči se v vseh barvah, kakor tropične cvetlice. To prilagajanje živali svoji okolici je eden najznamenitejših prirodnih pojavov in je skoraj prirodni zakon. Pri nekaterih vrstah živali se celo menja njihova obleka, ko se v različnih letnih časih menjajo barve prirode. To je velika zaščita za dotične živali in pojav načina samoobrambe v prirodi.

Granata za puške. „Umschau“ prinaša v zadnji številki ia-le zanimiv članek: „V bojih na Flandrskem se uporablja med drugim novo orožje, granata za puške. Že v rusko-japonski vojni so uporabljali pri obleganju Port Arturja razne vrste ročnih granat, ki so jih metali do 90 metrov daleč. Dobri učinek teh granat je spravlil pred leti Angleža Marten Haleja na misel, da bi zvezel to orožje z orožjem vojaka. Njegova granata obstoja v bistvu iz kovinaste cevi s premerom 3,5 cm. V tej cevi se nahaja druga cev. Med obema cevema se nahaja skrajno briznato razstrelivo 115 gramov. Na skrajnem koncu notranje cevi se nahaja vžigalna kapica z živosrebno spojino, na katero pritiska granata. Če se granata ne uporablja, se zavaruje tako, da se ne more razpočiti. Na gornjem delu zunanje cevi se nahaja obroč s 24 označenimi deli, ki jih eksplozija raztrga in se razprše na vse strani. Na dolnjem delu glavne cevi je pritrjena jeklena palica, ki se potisne v cev puške in s katero se granata odstrelji. Z vsako poljubno puško se da granata odstreliti. Z nabojem 2 g smodnika leti granata 150 metrov daleč, s 3 g pa 300 metrov. Izvežban strelac lahko regulira pot granate. V boju v bližini je granato mogoče metati tudi z roko. V tem slučaju se odvijte palica in pritrži se trak, s katerim se da granata metati. Razen tega se da uporabiti granata tudi za razdejanje zidov, mostov, tirov in dr. V tem slučaju se kapica namonesti z netilno vrstico in tudi jeklena palica se odvijte. Stiri take granate lahko nosi vojak na hrbtu, ne da bi ga ovirale pri kretanju, nese jih pa lahko še več, ker so prav lahke.

MALI OGLASI

se računajo po 4 stot. besedo.
Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. — Najmanjša pristojbina znaša 40 stotink.

Ženska za hišna dela se išče za predpolodne in popoldne. Naslov: Via Galilei Galilei št. 8, IV. nad. 498

Kdor ima „Edinost“ od 1. novembra 1911 naj jo prinese Ins. odd. Edinosti proti primerni nagradi.

Gospa vdova, zmožna gospodinjstva in trgovine bi sprejela kakorinosibodi službo, tukaj ali pa v Istri ali Dalmaciji. Ponudbepod „Vdova“ na Ins. odd. Edinosti. 408

Veliki trgovec

za špecerijo ali mešano blago, ali apotekar, dobi s 1. oktobrom t. i. v najem dobro urejen velik trgovski prostor s skladišči v Celju. Prevzame tudi lahko vse v trgovini nahajajoče se štelaze za špecerijo in dobi tudi v hiši večje stanovanje. Hiša se tudi proda. — Naslov pove Inscr. odd. Edinosti pod št. 2194.

Dr KORSANO

Specijalist za stilitične in bočne bolezni
ima svoj ambulatorij
v Trstu, v ul. S. Lazzaro št. 17, I.
(Palazzo Diana)
Za cerkvijo Sv. Antona novega.
Sprejema od 12. do 1. in od 6. do 7. pop.
Zenske od 5. do 6. popoldne.

Ivan Krže
Trst, Piazza S. Giovanni 1
Zaloga kuhinjskih in kletarskih potrebščin od lesa in pletenja, škarjavrent, šebrov in kad, sodčekov, lopat, rešet, sit in bakovrstnih košev, jerbavev in metel ter mnogo drugih v to stroko spadajočih predmetov.
Priporočja svojo trgovino s kuhinjsko posodo vsake vrste bodi od porocelca, zemlje emalja, kositarja ali cinka, nadalje pasamantorje, kletke itd. Za gostilničarje pipe, kroglice, sesalje in stekleno posodo za vino.

JOSIP STRUCKEL
Trst, vogal ul. Nuova-S. Caterina
Nov prihod volnenega blaga za moške, in ženske, zefir, batist in perljiva svila za jopice. — Svlentna in okraski zadnje novosti, velik izbor izgotovljenega perila in na metre, spodnje srajce moderci. Vezanine in drobnarije, preproge, zavese, trliž po izjemno nizkih cenah.

Dnevnik „Edinost“ v Trstu
jezidal in založil naslednje knjige:

1. »VOHUN«. Spisal I. F. Cooper. — Cena K 1.60.
2. »TRI POVESTI GROFA LEVA TOLSTEGA«. — Cena 80 vin.
3. »KAZAKI«. Spisal L. N. Tolstoj. Poslovenil Josip Knaflič. — Cena K 1.60.
4. »PRVA LJUBEZEN«. Spisal I. Siergievič Turgjenjev. Poslovenil dr. Gustav Gregorin. — Cena 1 K.
5. »POLJUB«. Povest iz gorskega življenja češkega ljudstva. Spisala Karolina Světa. Poslovenil F. P. — Cena 80 vin.
6. »BESEDA O SLOVANSKEM OBREDNEM JEZIKU PRI KATOL. JUGOSLOVANI«. (Malo odgovora na škofa Nagla poslovno pastirsko pismo v pouk slov. ljudstvu.) — Cena 80 vin.
7. »IGRALEC«. Roman iz spominov mladeniča. Ruski spisal F. M. Dostojevskij. Poslovenil R. K. — Cena K 1.60.
8. »JURKICA AGICEVA«. Spisal Ksaver Šandor. Gjaljski. Prevel F. Orel. Cena K 2.
9. »UDOVICA«. Povest iz 18. stoletja. Napisal I. E. Tomič. Poslovenil Štefan Klavž. Cena K 1.60.
10. »JUG«. Historičen roman. Spisal Prokop Chocholoušek. Poslovenil H. V. Cena K 3.
11. »VITEZ IZ RDEČE HIŠE«. (Le Chevalier de Mais' m rouge.) Roman iz časov francoske revolucije. Spisal Aleks. Dumas star. Prevel Ferdo Perhavec. — Cena K 2.50.

ASSICURAZIONI GENERALI IN TRIESTE

(Obšna zavarovalnica v Trstu). Ustanovljena l. 1831.

Zakladi za jamstvo dne 31. decembra 1914. K 480,984,656.23 Glavnica za zavarovanje življenja dne 31. decembra 1914: K 1,295,816,563. Plačana področila od leta 1881 do 31. decembra 1914 K 1,212,012,598.55.

S 1. januarjem 1907. je društvo uvelo za življenski oddelek nove glavne pogoje police nadarjene največjo kulantnostjo.

- Povdarjati je sledeče ugodnosti police:
- I. Veljavnih takoj od izdajanja:
 - a) brezplačno nadaljevanje veljavnosti police za celo vlogo, kadar mora zavarovanec vršiti voj. službo, ako je vpisan v polah črne vojske.
 - b) ako plača zavarovanec 1⁰⁰/₁₀₀ od zavarovane svote, lahko obnovi polico, ki je izgubila veljavo vsled pomankljivosti plačevanja, samo da se plačevanje vrši v teku 6 mesecev po preteku roka.
 - II. Veljavnih po preteku 6 mesecev od izdajanja:
 - a) zavarovanec more — ne da bi za to plačal posebne premije in brez vsake formalitete — potovati in bivati ne samo v celi Evropi, ampak tudi v katerisibodi deželi tega sveta. (Svetovne police). Društvo je zavezano plačati celo vlogo, tudi v slučaju, če padé zavarov. v dvojoblu.
 - III. Veljavnih po preteku enega leta po izdajanja police:
 - a) zavarovanec se oprosti plačevanju za mešana zavarovanja v slučaju, da postane nesposoben za delo.
 - IV. Veljavnih po preteku treh let od izdajanja:
 - a) Absolutna neizpodbitnost zavarovanja razum slučaju prevare.
 - b) Društvo je zavezano plačati celo vlogo, tudi ko bi zavarovanec umrl vsled samomora, ali poskušeneza samomora.
 - c) Zavarovanec sme dvigniti posojila proti plačevanju 4¹/₂%.
- Društvo sprejema zavarovanje tudi za življenje, požar, prevažanje in ulom.

CROATIA

Zavarovalna zadruga Zagrebu. Edina domača zavarovalnica. Ustanovljena leta 1884. — CENTRALA: Zagreb, v lastni hiši, vogal Marovca in Preradovičeve ulice. — GLAVNO ZASTOPSTVO: Ljubljana, Novisad, Osjek, Reka, Sarajevo. Podružnica Trstu, ul. Lavatoio 1, II. Telefon št. 24-94.

Ta zadruga prevzema pod ugodnimi pogoji sledeča zavarovanja:

1. Na življenje.
 1. Zavarovanje glavnice za slučaj doživljenja in smrti.
 2. Zavarovanje dote.
 3. Zavarovanje življenske rente.
2. Proti škodi po požaru.
 1. Zavarovanje zgradb, (hiš, gospodarskih zgradb in tovaren.
 2. Zavarovanje premičnin, (pohišstva, prodajalniškega blaga, gospodarskih strojev, blaga itd.
3. Zavarovanje steklenih šip.

Zadružno imetje v vseh delih znaša K 3,013,332-65
Letni dohodek premije s pristojbinami K 2,408,297-56
Izplačane škode K 5,264,162-96

Sposobni posredovalci in akviziterji se sprejmejo pod ugodnimi pogoji.

Natančneje informacije daje
Podružnica „Croatia“, Trst, ul. Lavatoio 1, II.
in glavno zastopstvo „Croatie“ v Ljubljani (trvdka Kmet in Sivar).
Zastopnik za Goriško g. Franc Perko, Gorica, Trgovski dom

Fratelli Rauber
Trst, ul. Carducci 14 (ex Torrente)
Zaloga ustrojnih koč
Velika izbora potrebščin za čevljarje. — Specijalitet potrebščin za sedlarje.

Umetni zobje
z in brez celjusti, zlate krone in obročki
VILJEM TUSCHER
konces. zobotehnik
TRST, ul. Caserma št. 13, II. n.
Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

TISKARNA EDINOST
Telef. 11-57 TRST Telef. 11-57
ul. sv. Frančiška As. 20

Izvršuje tiskarska dela v najmodernejšem slogu, bodisi v priprstem ali večbarvnem tisku in po zmernih cenah. — Vizitnice, vabila, memorandum, zavitke, dopisnice okrožnice, pismeni papir, trgovske cenike itd. P. n. naročnikom ugodni z izvršenjem naročila :::: v najkrajšem času ::::